

بررسی تاریخی از ساختار کالبدی شهرهای اسلامی با تاکید بر ایران

اصغر ضربابی*

یونس غلامی بيمرغ**

مسعود حاج بنده افوسی***

چکیده

هر دوره از تاریخ با توجه به ویژگی‌های اقتصادی و تفکر حاکمان ساختار و کالبدی شهر مختص به خود را دارد این تمایزات در ساختارهای کالبدی منجر به تغییرات در ویژگی‌ها اجتماعی و اکولوژیکی شهرها نیز می‌شود در این مقاله سعی شده به بررسی این تمایزات در دوره‌های مختلف تاریخی پرداخته شود. برای بررسی، تحلیل و مقایسه تمایزات ساختار کالبدی شهرهای اسلامی در دوره‌های مختلف، از روش ترکیبی اسنادی، کتابخانه‌ای و تحلیلی استفاده شده است. در نهایت نتیجه گرفته شده که در شهرهای اسلامی - ایرانی، تفکر حاکمان زمانه و ایدئولوژی ناشی از آن عامل مهمی در ایجاد این تمایزات بوده است. علاوه بر این، توسعه اقتصادی و ویژگی اجتماعی شهرها نیز در تمایزات ساختاری کالبدی این گونه شهرها مهم بوده و هستند. اگر در دوران جدید روند تفکرات مدرن و مدرن شدن اثرات ملی، کم رنگ‌تر نموده، ولی هنوز عامل مهم در این زمینه محسوب می‌شود.

کلید واژگان: ساختار کالبدی، شهر اسلامی، ایدئولوژی، بینش اسلامی.

* دانشیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری اصفهان

** دانشجوی دکتری گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری اصفهان

*** دانشجوی کارشناسی ارشد گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری اصفهان